

УДК 316.327(477)

DOI <https://doi.org/10.32840/2707-9147.2023.97.8>

І. П. ШЕВЕЛЬ

кандидатка соціологічних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародних відносин

Київський національний університет культури і мистецтв

МІЖНАРОДНА БЕЗПЕКОВА ПІДТРИМКА УКРАЇНИ, НОВІ РЕАЛІЇ: СОЦІО-ПОЛІТИЧНИЙ ВИМІР У ПРОТИДІЇ ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ РОСІЇ В УКРАЇНУ

У статті розглядається загальна інформація про міжнародну підтримку України, зокрема про допомогу від країн-членів ЄС та США. Включає в себе дослідження науковців та експертів про підтримку України від інших країн та міжнародних організацій, а також аналіз висновків досліджень та рекомендацій.

Стаття присвячена аналізу міжнародної безпекової підтримки України в контексті поточної ситуації в країні. Метою дослідження є оцінка ефективності підтримки, яку отримала Україна від окремих країн та міжнародних організацій, та розробка рекомендацій щодо її подальшого підвищення та аналіз міжнародної безпекової підтримки України та її ефективності в поточній ситуації.

Дослідження проведено на основі використання наукових статей, звітів, аналітичних звітів та інформації, що міститься на офіційних веб-сайтах міжнародних організацій та країн, які надають допомогу Україні. Здійснюється аналітико-описовий, теоретичний метод дослідження в галузі соціології міжнародних відносин.

Описується допомога, яку Україна отримала від інших країн, розглядається детальний опис міжнародної підтримки України від окремих країн та міжнародних організацій, зокрема від НАТО, Канади, Японії та Європейського Союзу. Досліджується роль цих країн у забезпеченні безпеки України, аналізуючи конкретні приклади допомоги, яку вони надали. В статті також проводиться аналіз ефективності наданої підтримки.

Розглядається роль міжнародної безпекової підтримки в забезпеченні стабільності та миру в регіоні, зокрема в контексті викликів, що стоять перед Україною.

У дослідженні автор звертає увагу на те, що роль країн-партнерів в забезпеченні безпеки України важлива, і підкреслює, що подальша співпраця з ними є необхідною.

Проте, рекомендації щодо підвищення ефективності міжнародної підтримки України в майбутньому включають необхідність більш активної співпраці та координації між різними донорами, а також покращення механізмів моніторингу та оцінки впливу наданої підтримки. Також важливо забезпечити більшу увагу підтримці розвитку громадянського суспільства та зміцненню демократичних інститутів в Україні.

Висновки дослідження показують, що основні позиції та рекомендації щодо міжнародної безпекової підтримки України є важливою умовою збереження стабільності та миру в розвиненому світі.

Ключові слова: міжнародна підтримка, забезпечення безпеки країни, міжнародні організації, міжнародна спільнота, безпекова політика.

Постановка проблеми. Україна, як багатонаціональна країна, постійно стикається з різноманітними викликами з боку зовнішньополітичних чинників. Одним з найважливіших аспектів є забезпечення безпеки країни та її народу. У зв'язку з цим, відносини з іншими країнами та міжнародними організаціями відіграють важливу роль у забезпеченні національної безпеки та суверенітету України [2, с. 120].

У цій статті автор розглядає позицію «Міжнародної безпекової підтримки України», проведемо дослідження науковців та експертів щодо міжнародної підтримки України, наведемо приклади підтримки України від окремих країн та міжнародних організацій, надамо висновки та рекомендації щодо підвищення ефективності міжнародної підтримки у майбутньому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Науковці та експерти, які досліджували питання міжнародної підтримки України в галузі соціології, соціології міжнародних відносин, політології, включають у свої дослідження багато аспектів та аналізують різні виміри цього питання. Декілька з них: політологи – М. Журавська досліджує питання забезпечення безпеки та розбудови демократичних інститутів у країнах Центральної та Східної Європи. Вона розглядає міжнародну підтримку України як один із факторів, що впливають на забезпечення стабільності та розвитку країни, О. Давиденко аналізує підходи міжнародних організацій до розв'язання конфліктів та підтримки демократичних перетворень в країнах, які перебувають у перехідному періоді. Вона звертає увагу на те, які чинники впливають на вибір міжнародних організацій у тому, що стосується підтримки України, М. Жаркевич досліджує роль міжнародної підтримки у процесах змін у країнах Східної Європи. Науковці в галузі соціології, що проводили дослідження стосовно міжнародної підтримки України, включають таких вчених, як: О. Ярошенко – дослідження стосовно сприйняття населення України міжнародної підтримки з боку НАТО та Європейського Союзу, Н. Хоменко – досліджує питання взаємодії України з міжнародними партнерами та оцінює рівень ефективності цієї співпраці, В. Гриневич – вивчає динаміку міжнародної підтримки України та аналізує фактори, які впливають на її зміну, І. Костенко – досліджує взаємодію України з міжнародними організаціями, зокрема, ООН та Радою Європи, О. Павлюк – аналізує позицію України у міжнародній арені та оцінює її взаємодію з ключовими міжнародними партнерами, зокрема, США, Європейським Союзом та НАТО. Серед зарубіжних такі: Майкл Кеннеді, науковець з питань міжнародної безпеки, Райан Еванс та Шаннон Кохен експерти з міжнародної безпеки.

Мета статті є проаналізувати міжнародну безпекову підтримку України в контексті сучасних викликів, які стоять перед країною, і визначити роль різних країн, у забезпеченні безпеки України. Також виявити основні проблеми та виклики, які виникають при забезпеченні міжнародної безпеки України, та запропонувати рекомендації щодо підвищення ефективності міжнародної підтримки в майбутньому.

Виклад основного матеріалу. Міжнародна безпекова підтримка України – це комплекс заходів, що забезпечують безпеку та захист національних інтересів України, що надаються країнами світу та міжнародними організаціями. Метою міжнародної безпекової підтримки України є забезпечення національної безпеки країни, захист її суверенітету та територіальної цілісності [13].

Після оголошення незалежності України в 1991 році, країни світу та міжнародні організації розпочали надавати допомогу країні у вирішенні важливих питань, пов'язаних з безпекою. Наразі, з моменту відновлення незалежності, Україна отримує значну підтримку від багатьох країн та міжнародних організацій у сферах військової та гуманітарної допомоги, енергетики, економіки, демократії та прав людини [1].

Одним з найбільш значущих партнерів України є США. Американська влада надає величезну підтримку у вигляді фінансування, військової допомоги, а також допомагає Україні у вирішенні питань, пов'язаних з безпекою, економікою, демократією та правами людини.

Європейський Союз також є важливим партнером України. у сферах політики, економіки та безпеки. У 2014 році ЄС запровадив економічні санкції проти Росії, яка агресивно втручалася у справи України, та забезпечив фінансову допомогу Україні. Також Європейський Союз активно співпрацює з Україною у сферах енергетики, торгівлі, транспорту, митної співпраці, прав людини, демократії та допомагає у вирішенні проблем, пов'язаних з охороною навколишнього середовища [5; 2, с. 121–125].

Окрім США та ЄС, Україна отримує підтримку від інших країн світу, таких як Канада, Японія, Австралія, Польща та інших. Крім допомоги від державних структур, Україна також отримує підтримку від міжнародних організацій, таких як ООН, Європейський Союз, ОБСЄ, Рада Європи та інших. Ці організації допомагають Україні вирішувати важливі проблеми, пов'язані з безпекою, правами людини, міграцією та іншими сферами.

Значна підтримка України свідчить про те, що міжнародна спільнота дотримується зобов'язань щодо забезпечення міжнародної безпеки та захисту національних інтересів країн світу. Підтримка України у сферах безпеки, економіки, демократії та прав людини є важливим кроком до забезпечення мирного та стабільного розвитку в регіоні та світі загалом [6, с. 107–117].

Однак, важливо пам'ятати, що підтримка України не є безмежною та не може забезпечити повну безпеку та стабільність у регіоні. Україна

повинна продовжувати розвивати свої внутрішні реформи, зміцнювати власні оборонні потужності та покращувати взаємодію з іншими країнами у сфері безпеки та розвитку.

Крім того, міжнародна спільнота повинна продовжувати підтримувати Україну у її зусиллях щодо забезпечення мирного та стабільного розвитку, зокрема, через надання фінансової допомоги та технічної підтримки. Також важливо зміцнювати міжнародну співпрацю в боротьбі зі загрозами міжнародної безпеки, такими як тероризм, кібератаки, незаконна міграція та інші [1].

Отже, міжнародна безпекова підтримка України є важливим кроком у забезпеченні мирного та стабільного розвитку в регіоні та світі. Однак, щоб забезпечити повну безпеку та стабільність, необхідно посилити зусилля зі зміцнення власних оборонних потужностей та продовжувати розвивати внутрішні реформи. Також важливо зміцнювати міжнародну співпрацю та взаємодію між Україною та партнерськими країнами. Це включає не тільки забезпечення безпеки нашої країни, але й розвиток співпраці в галузі економіки, науки, культури та інших сферах.

Однією з важливих складових міжнародної співпраці є участь України в різноманітних міжнародних організаціях. Наприклад, Україна є членом Організації Об'єднаних Націй (ООН), Організації з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ), Ради Європи, Європейського Союзу та інших [8].

Участь в цих організаціях дає Україні можливість співпрацювати з країнами-членами з метою зміцнення безпеки в регіоні та в світі в цілому. Також це дозволяє Україні отримувати підтримку та допомогу від партнерських країн у різних напрямках, включаючи боротьбу зі злочинністю, тероризмом, контрабандою та іншими загрозами безпеці [7, с. 40–46].

Окрім того, важливо розвивати двосторонні відносини з партнерськими країнами, зокрема в галузі оборони та безпеки. Наприклад, Україна має військові співпрацю з країнами-членами НАТО та США, що допомагає забезпечувати безпеку в регіоні та розвивати військову техніку та технології [11].

У цілому, зміцнення міжнародної співпраці та взаємодії є ключовим фактором для забезпечення міжнародної безпеки та стабільності. Водночас, важливо розуміти, що міжнародна безпека – це надзвичайно складний та багатовимірний процес, який потребує координації зусиль та спільної дії національних та міжнародних акторів.

Наприклад, за дослідженнями Міжнародного кризового групи, до складу якої входять експерти з різних країн, у 2014 році Росія почала окупацію Криму та розпочала підтримку проросійських сил на сході України, що призвело до загострення ситуації в регіоні та порушення міжнародного права. В цьому контексті Міжнародна кризова група рекомендує міжнародній спільноті продовжувати санкції проти

Росії та підтримувати Україну в боротьбі за територіальну цілісність [2, с. 123–124].

Також відомий науковець з питань міжнародної безпеки Майкл Кеннеді зазначає, що для забезпечення міжнародної підтримки України необхідно активно працювати з ключовими партнерами, такими як США, ЄС, НАТО, та забезпечити участь української влади у міжнародних форумах. Кеннеді наголошує на необхідності вдосконалення системи взаємодії між Україною та міжнародними організаціями, а також на підвищенні якості комунікації між партнерами.

Окрім того, експерти з міжнародної безпеки Райан Еванс та Шаннон Кохен зазначають, що для успішної міжнародної підтримки України необхідно змінити підхід до співпраці з країнами-партнерами. Автори стверджують, що Україна повинна активніше демонструвати свою готовність до реформ та дотримання демократичних принципів, щоб забезпечити підтримку від Заходу [13].

Опис конкретних прикладів підтримки України від окремих країн та міжнародних організацій: Один з яскравих прикладів підтримки України – це надання фінансової допомоги від Сполучених Штатів Америки. За даними Міністерства фінансів США, з початку російсько-українського конфлікту, США надали більше 3 мільярдів доларів допомоги Україні. Особливо актуальною стала підтримка у сфері безпеки та оборони, коли Україна отримала військову допомогу у вигляді зброї, бронетехніки та інших видів військового обладнання (див. рис. 1) [4].

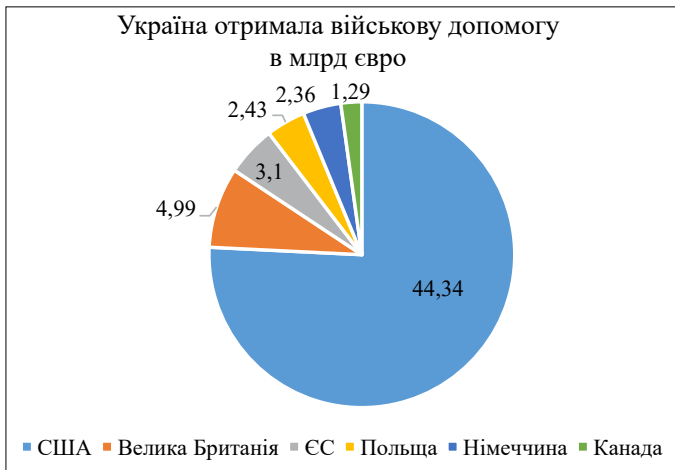

Рис. 1. Військова допомога Україні (в євро, 2022–2023 р.)

США є одним з найбільших партнерів України в сфері безпеки та оборони. Україна отримала значну підтримку від США у зв'язку з російською агресією, зокрема, військову допомогу та економічну допомогу, це становить 44,34% в млрд.євро. США також надають допомогу Україні у сфері кібербезпеки, боротьби з корупцією та реформування судової системи [4].

Європейський Союз також надає підтримку Україні, це становить 3,10% військової допомоги. Крім того, Україна отримала значну допомогу від ЄС у сфері енергетики, зокрема, у вигляді фінансової та технічної підтримки для модернізації енергосистеми, а також розвитку відновлюваної енергетики [5; 4].

Україна отримала значну підтримку від НАТО у зв'язку з російською агресією, що виявилася дуже важливою для забезпечення національної безпеки, зокрема, у сфері реформування військових структур та збройних сил [10].

Зокрема, НАТО надала допомогу Україні у сфері реформування військових структур та збройних сил. В рамках цього процесу, було запроваджено ряд нових стандартів та процедур, які допомогли покращити ефективність українських військ [10].

Крім того, НАТО проводить навчання українських військових, які допомагають покращувати їхні військові здібності та підвищувати їхню готовність до відповіді на російську агресію. НАТО також забезпечує Україні допомогу в області кібербезпеки, зокрема, шляхом проведення спільних навчань та консультацій [10].

Зокрема, Японія надала значну фінансову допомогу на підтримку економічних реформ та проєктів, пов'язаних з енергетикою та інфраструктурою. Крім того, Японія надала гуманітарну допомогу, таку як медичне обладнання та інші матеріальні ресурси, для підтримки українського народу. За даними дослідження 78% японців підтримують санкції проти росії, а 68% готові терпіти погіршення своїх умов, але щоб ці санкції діяли і Україна мала переваги на перемогу [9; 4].

Канада також є важливим партнером України в сфері безпеки та оборони. Україна отримала значну допомогу від Канади у зв'язку з російською агресією, зокрема, військову допомогу та економічну допомогу, це становить 1,29% [3].

На щорічному Міжнародному безпековому форумі, який проходить у канадському Галіфаксі розглядалися питання безпеки, урядовцями, представниками від парламентів країн світу, експертами з міжнародної безпеки та оборони. Питання стосовно ситуації в Україні у протистоянні російській агресії було центральним, це питання хвилює весь світ і відбулася зустріч представників України із сенаторами США, для обговорення безпекової ситуації, потреби нашої держави у перемозі протистояння російській агресії. Також українські військові беруть участь у навчаннях та спільних військових операціях з канадськими військовими [3; 11].

Багато країн допомагають Україні у військовій допомозі, але їхні відсотки набагато нижчі за попередні дані, які показано в діаграмі і варіюються від 44,34% від США до 0,02% від Нової Зеландії, в цій градації присутні 24 країни, таких як: Нідерланди (0,86), Італія (0,66), Франція (0,66), Норвегія (0,59), Данія (0,56), Швеція (0,55), Чехія (0,46), Австралія (0,36), Устонія (0,31), Латвія (0,29), Литва (0,28), Болгарія (0,26), Словаччина (0,22), Фінляндія (0,21), Греція (0,18), Бельгія (0,14), Іспанія (0,08), Люксембург (0,08), Туреччина (0,06), Словенія (0,06), Португалія (0,04), Хорватія (0,02) і закінчує Нова Зеландія, найнижчий показник [4].

Висновки і пропозиції. Дослідження та аналіз міжнародної безпечної підтримки України показали, що країни та міжнародні організації вкладають значні зусилля у підтримку України в боротьбі за її територіальну цілісність та суверенітет. Зокрема, важливими партнерами України є Європейський Союз, США, НАТО, Канада та інші країн та міжнародних організацій. Особливої уваги заслуговує підтримка у військовій галузі, зокрема, у наданні сучасного озброєння та військової техніки [6, с. 107–117].

На основі досліджень та аналізу підтримки України від країн та міжнародних організацій можна зробити ряд рекомендацій, спрямованих на підвищення ефективності міжнародної підтримки в майбутньому. Зокрема, необхідно продовжувати залучення нових партнерів та зміцнення співпраці зі сталими партнерами, розширювати масштаб та глибину наданої підтримки, підвищувати рівень координації та співпраці між країнами та міжнародними організаціями, а також забезпечувати більшу прозорість та обліковість наданої допомоги [12].

Крім того, необхідно забезпечувати належний рівень фінансування для забезпечення безпеки та оборони України. Також важливо проводити систематичний моніторинг та аналіз ефективності наданої підтримки, щоб забезпечити максимальний результат в довгостроковій перспективі [14].

У поточній ситуації, коли Україна зіткнулася з гострими викликами в сфері безпеки та оборони, міжнародна підтримка є надзвичайно важливою. Вона допомагає Україні забезпечити мир і стабільність в Україні і світі.

Список використаної літератури

1. *Державна служба статистики України*. Київ, 2022. Офіційний сайт. [онлайн]. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 28 лютого 2023).
2. Дубинський О. О., Карпенко О. М. Міжнародна підтримка України на шляху до європейської інтеграції. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки*. 2014. № 27. С. 121–125.
3. *Government of Canada*. 2022. Official website [online]. URL: <https://www.canada.ca/> (accessed 28 February 2023).

4. Kiel Institute for the World Economy. Ukraine support tracker. 2023. Retrieved January 15, 2023, from <https://www.ifw-kiel.de/topics/war-against-ukraine/ukraine-support-tracker/?cookieLevel=not-set>

5. Krahmhann E. Theorising security governance: The EU and beyond. Routledge, 2005.

6. Кривенко О. Міжнародна безпекова підтримка України в контексті євроатлантичної інтеграції. *Світова політика та міжнародні відносини*. 2016. № 2. С. 107–117.

7. Кузьменко М. В. Європейська та міжнародна підтримка України в умовах війни. *Журнал історії держави і права України*. 2016. № 4. С. 40–46.

8. Міністерство закордонних справ України. 2021. Офіційний сайт [онлайн]. URL: <https://mfa.gov.ua/> (дата звернення: 28 лютого 2023).

9. Ministry of Defense of Japan. 2022. Official website [online]. URL: <https://www.mod.go.jp/> (accessed 28 February 2023).

10. NATO. 2021. Official website [online]. URL: <https://www.nato.int/> (accessed 28 February 2023).

11. Підтримка України та безпекова ситуація у світі – головні теми Міжнародного галіфакського форуму [Support for Ukraine and global security – key themes of the International Halifax Forum]. (2022, October 12). Київ : Центр інформаційної політики. URL: <https://cip.gov.ua/ua/news/pidtrimka-ukrayini-ta-bezpekova-situaciya-u-sviti-golovni-temi-mizhnarodnogo-galifakського-forumu>

12. Репко, М. Як змінилася міжнародна підтримка України. Київ, 2023. URL: <https://ces.org.ua/ukrajina-zrobila-nemozhlive-pidtrimka-ukrajini-svitom-ostanni-novini/>

13. Центр досліджень армії, конверсії та роззброєння. (2022). Міжнародне безпекове середовище під час війни в Україні [International security environment during the war in Ukraine]. Лекція від 30 вересня 2022. Київ. <https://razumkov.org.ua/statti/mizhnarodne-bezpekove-seredovyshche-pid-chas-viiny-v-ukraini-lektsiia>

14. Wilson, A. & Hagan, J. Security sector reform: a case study approach to transition and capacity building. Routledge, 2019.

Shevel I. P. International security support for Ukraine, new realities: socio-political dimension in resisting Russia's full-scale invasion of Ukraine

This article discusses general information about international support for Ukraine, including assistance from EU member states and the USA. It includes research from scholars and experts about Ukraine's support from other countries and international organizations, as well as an analysis of research findings and recommendations.

The article focuses on analyzing international security support for Ukraine in the context of the current situation in the country. The purpose of the research is to evaluate the effectiveness of the support Ukraine has received from individual countries and international organizations, develop recommendations for its further enhancement, and analyze the international security support for Ukraine and its effectiveness in the current situation.

The research is based on the use of scientific articles, reports, analytical reports, and information contained on the official websites of international organizations and countries providing assistance to Ukraine. An analytical-descriptive, theoretical method is used in the field of sociology of international relations.

The assistance that Ukraine has received from other countries is described, and a detailed description of international support for Ukraine from individual countries and international organizations, including NATO, Canada, Japan, and the European Union, is examined. The role of these countries in ensuring Ukraine's security is investigated by analyzing specific examples of assistance they have provided. The article also analyzes the effectiveness of the support provided.

The role of international security support in ensuring stability and peace in the region, particularly in the context of challenges faced by Ukraine, is also discussed. In the research, the author emphasizes the importance of the role of partner countries in ensuring Ukraine's security and underscores the need for further cooperation with them.

The research conclusions demonstrate that the main positions regarding international security support for Ukraine, as well as recommendations for increasing international security support for Ukraine, are important conditions for maintaining stability and peace in the developed world.

Key words: *international support, country security provision, international organizations, international community, security policy.*